Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	16Co/184/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6111211284
Dátum vydania rozhodnutia:	22. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Štefan Baláž
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2018:6111211284.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža, sudcov JUDr. Ivice Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša, v spore žalobcu: Ing. F. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom X., X. XXX, zastúpeného JUDr. Ľubomírom Hrežďovičom, advokátom, Advokátska kancelária Banská Bystrica, Rudlovská 2, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Bratislava, Župné námestie 13, o náhradu škody, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10C/92/2011 - 270 zo dňa 14. 03. 2017, takto

r o z h o d o l :

I. Krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom náhrady škody sumu 7.715,76 EUR a titulom nemajetkovej ujmy sumu 10.430 EUR, všetko v lehote 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia p o t v r d z u j e.

II. Vo zvyšku žalobu zamieta.

III. Výrok, ktorým okresný súd žalobu vo zvyšku zamietol, ostáva nedotknutý.

IV. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, ani náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.715,76 EUR titulom náhrady škody a sumu 21.750 EUR titulom nemajetkovej ujmy, všetko v lehote 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia, vo zvyšku žalobu zamietol a náhradu trov konania žiadnej strane sporu nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobca sa od žalovanej domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci v sume 531.263,50 EUR pozostávajúcej z náhrady trov obhajoby v trestnom konaní v sume 17.465,11 EUR, náhrady straty na zárobku 3.368,39 EUR a náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu a za trestné stíhanie 510.430 EUR. Za každý jeden deň väzobného stíhania žalobca uplatnil nemajetkovú ujmu vyčíslenú v sume 110 EUR, spolu 10.430 EUR a za trestné stíhanie ako celok sumu 500.000 EUR.

2. Predchádzajúcim rozsudkom č. k. 10C/92/2011 - 173 zo dňa 21. 10. 2014 uložil súd žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi škodu vyčíslenú v sume 20.833,50 EUR ako trovy obhajoby a stratu na zárobku a nemajetkovú ujmu v sume 17.600 EUR. Odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 16Co/1540/2014-213 z 14. 04. 2016 rozsudok okresného súdu potvrdil v časti, v ktorej bola žalovanej uložená povinnosť nahradiť žalobcovi škodu v sume 12.535,02 EUR (trovy obhajoby JUDr. Hrežďoviča a strata na zárobku počas väzby). Odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie v časti, v ktorej súd priznal žalobcovi trovy obhajoby JUDr. Kubovčáka a nemajetkovú ujmu.

3. Okresný súd pri rozhodovaní vychádzal z toho, že základ nároku žalobcu nebol sporný. Žalobca bol obvinený z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Tr. zák., bol v stíhaný vo väzbe, ktorá začala 25. 11. 2003. Sťažnosť žalobcu proti vzneseniu obvinenia a sťažnosť proti vzatiu do väzby boli zamietnuté. Žalobca bol vo väzbe do 04. 03. 2004. Okresný súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 5T/30/04 -1366 zo dňa 28. 09. 2009 žalobcu spod obžaloby oslobodil podľa § 226 písm. a) Tr. por., lebo nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Odvolanie prokurátora zamietol Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 5To/371/09-1393 z 29. 04. 2010. Oslobodzujúci rozsudok súdu v trestnom konaní má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania, vznesení obvinenia, či vzatí do väzby pre nezákonnosť. Nezákonnými rozhodnutiami, ktorými bola žalobcovi spôsobená škoda, sú uznesenie o vznesení obvinenia i uznesenie o vzatí do väzby.

4. Predmetom konania zostalo posúdenie náhrady škody vo forme trov obhajoby JUDr. Kubovčáka, ktorá bola dohodnutá a vyplatená ako paušálna odmena v sume 8.298,48 EUR (250.000 Sk) a náhrada nemajetkovej ujmy. Duplicitnú obhajobu žalobcu v trestnom konaní považoval okresný súd za účelnú a hospodárnu. Účelnosť a hospodárnosť obhajoby žalobcu dvoma obhajcami vyplývala zo závažnosti skutku, z ktorého bol žalobca obvinený, z trestu, ktorý žalobcovi hrozil, v jeho práve zvoliť si obhajcu, ako aj v konečnom oslobodení žalobcu. Žalobca splnomocnil JUDr. Kubovčáka na svoju obhajobu v čase začatia trestného stíhania, zúčastňoval sa úkonov v prípravnom konaní, v mieste výkonu väzby, na hlavnom pojednávaní v sídle súdov, ktoré rozhodovali a bydlisko žalobcu vyžadovali dostupnosť dvoch advokátov. Z písomného vyjadrenia právneho zástupcu žalobcu zo dňa 12. 12. 2016 a z obsahu trestného spisu okresný súd zistil, že úkony obhajoby JUDr. Kubovčák realizoval a vyčíslenie odmeny a náhrady hotových výdavkov bolo v súlade s vyhláškami č. 163/2002 Z. z. a č. 655/2004 Z. z. s tým, že trovy obhajoby vo výške tarifnej odmeny zodpovedali sume 7.715,76 EUR. Z dôvodu vyššej transparentnosti vynaložených nákladov obhajoby súd priznal žalobcovi len náhradu trov vyčíslenú podľa uvedených predpisov o odmenách a náhradách trov advokátov v sume 7.715,76 EUR a vo zvyšku žalovanú sumu 582,72 EUR zamietol.

5. Ďalej sa okresný súd zaoberal uplatnenou nemajetkovou ujmou, ktorej náhradu žalobca uplatnil v sume 510.430 EUR, a ktorú rozdelil na náhradu ujmy za trestné stíhanie ako celok v sume 500.000 EUR a za väzbu v sume 10.430 EUR, keď tvrdil, že podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd možno uplatniť náhradu nemajetkovej ujmy nielen za väzbu, ale i za celé trestné stíhanie. Nárok na odškodnenie žalobcu vznikol za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu, ktorý náhradu nemajetkovej ujmy neupravoval. Podľa súdnej judikatúry uvedený nárok treba posudzovať podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý umožňuje odškodnenie nemajetkovej ujmy. Pôvodne zákonná väzba sa oslobodením spod obžaloby stala nezákonnou a odškodňuje sa nezákonné pozbavenie osobnej slobody spojené s väzbou. U žalobcu väzba trvala viac ako tri mesiace, zasiahla negatívne do osobnostných práv žalobcu, žalobca bol v strese a neistote, hrozil mu vysoký trest, znížila sa vážnosť žalobcu v zamestnaní, utrpelo jeho podnikanie. Trestné stíhanie a obmedzenie osobnej slobody citeľne zasiahlo nielen žalobcu, ale celú jeho rodinu, vážne narušilo zdravotný stav žalobcu, jeho príbuzných. Žalobca má právo na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, lebo iné zadosťučinenie ako oslobodenie spod obžaloby a jeho prípadná medializácia, boli menej rozsiahle, ako samotné trestné stíhanie. Z hľadiska nemajetkovej ujmy za významné súd považoval zistenia vyplývajúce z výpovedí vyšetrovateľa Vrúbela a policajného agenta Hromadu v trestnom konaní pred súdom, že postup orgánov činných v trestnom konaní bol extra legem.

6. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti okresný súd vyvodil záver, že trestným stíhaním žalobcu, vznesením obvinenia, ku ktorému nemalo dôjsť, jeho vzatie do väzby, ktorú si žalobca nezavinil, ďalej s prihliadnutím na dĺžku väzby a trestného stíhania, došlo k vážnemu poškodeniu žalobcu v súkromnom, pracovnom a verejnom živote. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy sa okresný súd necítil viazaný rozdelením uplatnenej náhrady na nemajetkovú ujmu za väzbu v sume 10.430 EUR a všeobecnú v sume 500.000 EUR. Samotný právny zástupca žalobcu uviedol, že sumu náhrady nemajetkovej ujmy rozdelil len pre ilustráciu. Okresný súd posudzoval vec z hľadiska právnej úpravy § 17 ods. 4 zák. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorá sa aplikuje v prípadoch rovnakého porušenia práva od 01. 07. 2004. Vychádzal pritom z výkladu, že ak Čl. 5 dohovoru premosťuje zákon č. 58/1969 Zb. a zák. č. 514/2003 Z. z., potom je logické, že náhradu a výšku nemajetkovej ujmy treba posudzovať podľa zák. č. 514/2003 Z. z., ako zákona lex specialis, a nie podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy

v maximálnom zákonnom limite, ktorý predstavuje 50-násobok minimálnej mzdy v Slovenskej republike, čo zodpovedalo sume 21.750 EUR.

7. Na právne zdôvodnenie okresný súd uviedol čl. 5 ods. 1, ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie o Dohovore bolo zverejnené pod č. 209/1992 Zb.), § 2, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, § 8, § 10 Zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu, § 17 ods. 1, 2, ods. 4 a § 27 ods. 2 zák. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 6 zák. č. 215/2006 Z. z. o odškodnení osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Keďže ani jedna strana sporu nebola v konaní úspešná, súd v zmysle § 255 ods. 2 CSP žiadnej strane nepriznal právo na náhradu trov konania.

8. Proti rozsudku podala včas odvolanie žalovaná, ktorá namietala nesprávne skutkové zistenia a právne posúdenie a ďalej namietala, že rozsudok porušil princíp právnej istoty, lebo nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu v tejto veci pri neznemených skutkových a právnych okolnostiach. Súd prvej inštancie nerešpektoval skutočnosť, že žalobca uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.430 EUR za ujmu spôsobenú väzobným stíhaním a že žalobcovi je možné priznať len nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za vykonanú väzbu. Ďalej žalovaná namietala rozsah náhrady trov obhajoby žalobcu. Odkázala na dôvodovú správu k zákonu č. 412/2012 Z. z., ktorým bol novelizovaný § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. s účinnosťou od 01. 01. 2013, v ktorom je rozsah náhrady trov obhajoby odôvodnený tým, že „ak si poškodený dohodne vyššiu ako tarifnú odmenu, musí si byť vedomý, že sa pričinil o navýšenie jeho nákladov a úhradu zvýšených nákladov nemusí štát znášať. Rovnako nie je možné za účelné vynaložené náklady považovať ak si poškodený zvolil súčasne viacerých právnych zástupcov“. Z podania žalobcu z 12. 12. 2016 vyplýva, že JUDr. Kubovčák prevzal obhajobu 01. 12. 2003 a ukončil ju 19. 03. 2007. Ak by bolo pravdivé tvrdenie súdu prvej inštancie o potrebe dvoch obhajcov vzhľadom na zložitosť prípadu, nemohlo dôjsť k vypovedaniu plnej moci v čase pred vydaním oslobodzujúceho rozsudku. JUDr. Kubovčák realizoval dve cesty do Nitry, ktoré bolo miestom výkonu väzby žalobcu, inak boli realizované len cesty do Banskej Bystrice, čo je v posudzovanom prípade sídlo druhého advokáta žalobcu. Vzhľadom na uvedené súd priznal náhradu trov obhajoby v sume 7.715,76 EUR nedôvodne. Ďalej žalovaná namietala, že nemajetkovú ujmu súd prvej inštancie priznal predošlým rozhodnutím v sume 16.500 EUR. V ďalšom konaní v časti nemajetkovej ujmy nebolo žiadne dokazovanie a pri nezmenenom skutkovom stave súd pristúpil k zvýšeniu až na sumu 21.750 EUR. Pri výške odškodnenia obetiam trestných činov sa vychádza z minimálnej mzdy v roku, v ktorom došlo k skutku (spáchaniu trestného činu), akýkoľvek iný moment nie je objektívne určiteľný. V roku 2017 k žiadnym zásahom do práva žalobcu nedošlo, prepočet na rok 2017 žalovanú zjavne znevýhodnil. Ak súd prijal záver o maximálnom možnom odškodnení, malo tomu zodpovedať odôvodnenie rozhodnutia. Súd priznal žalobcovi odškodnenie za približne tri mesiace väzby, rovnajúce sa odškodneniu osoby poškodenej násilným trestným činom s následkom smrti, čo zvýrazňuje potrebu náležitého odôvodnenia rozhodnutia. Maximálne prípustné odškodnenie by bolo prípustné v prípade extrémnej ujmy na strane žalobcu, v prípade deštrukčných následkov väzby na život žalobcu, nie však všeobecné tvrdenia súdu prvej inštancie o tom, že väzba mala negatívny dopad na súkromný, verejný a pracovný život žalobcu. Žalovaná namietala, že nenesie zodpovednosť za medializáciu prípadu, s čím sa súd tak isto nevysporiadal. Vzhľadom na uvedené sa rozhodnutie v časti zvýšenia náhrady nemajetkovej ujmy javí ako nepreskúmateľné. Žalovaná ďalej namietala konštatovanie okresného súdu, že v trestnej veci žalobcu bol postup orgánov činných v trestnom konaní extra legem a nemožno vylúčiť úmysel štátneho orgánu žalobcu poškodiť. Uvedené nezodpovedá zistenému skutkovému stavu ani obsahu rozhodnutí vydaných v trestnom konaní, v ktorom došlo k spochybneniu niektorých dôkazov. Príslušný trestný súd záver, ktorý uviedol okresný súd, neurobil a v uznesení č. k. 5To/371/09-1393 z 29. 04. 2010 konštatoval, že napriek závažnému podozreniu voči žalovaným, ktoré nebolo podopreté nezvratnými dôkazmi, k záveru o vine obžalovaných nemožno jednoznačne dospieť. Súd prvej inštancie nemohol vychádzať z nepodložených hypotéz a domnienok a v tejto často dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Napokon žalovaná namietala neprimeranosť nemajetkovej ujmy za väzbu v sume 10.430 EUR, t. j. 110 EUR za každý deň väzby, keď v obdobných prípadoch považujú súdy v Českej republike za primerané odškodnenie v rozsahu 500 Kč až 1.500 Kč, t. j. 20 až 60 EUR za jeden deň trvania väzby. Pokiaľ ide o trovy, žalovaná namietala, že každá strana sporu mala čiastočný úspech v konaní, ale porovnaním žalobou uplatnenej sumy a priznanej sumy je čiastočný úspech žalovanej nepomerne väčší ako čiastočný úspech žalobcu. Z toho dôvodu mal súd náhradu trov pomerne rozdeliť. Žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

9. Žalobca sa k odvolaniu nevyjadril.

10. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej na pojednávaní (§ 385 ods. 1 CSP), na ktorom zopakoval dokazovanie a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

11. Na pojednávanie na odvolacom súde sa dostavili obe strany sporu. Zástupca žalobcu považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny a navrhol ho potvrdiť. Súd sa vysporiadal, z akého dôvodu považoval zastúpenie žalobcu dvoma advokátmi v trestnom konaní za účelné. Poukázal na to, že základ nároku žalobcu sa odvíja ešte od účinnosti zák. č. 58/1969 Zb., a vec bola skončená za účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z. Zákon o advokácii ani advokátsky poriadok neukladá povinnosť uzavrieť písomnú zmluvu o zastúpení, oprávnenie a povinnosti obhajcu JUDr. Kubovčáka v trestnom konaní vznikli udelením plnomocenstva na obhajobu, k čomu došlo 01. 12. 2003. Žalobca zopakoval, že žil čestne, nemal žiadne negatívne prechmaty. Od prípadu, ktorý súd posudzuje, psychicky trpí. Zástupkyňa žalovanej zopakovala, že trovy obhajoby žalobcu nie sú nárokovateľné, čo vyplýva z dôvodovej správy k zákonu 514/2003 Z. z. Žalobca si mohol zvoliť viacerých zástupcov, ale štát nemôže hradiť náklady za zastúpenie všetkými obhajcami.

12. Podľa § 2 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú tí, ktorí sú účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní.

Podľa § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené alebo ak bol spod obžaloby oslobodený.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, oznámený pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: Zákonné je zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 18 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

Podľa § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

Podľa § 27 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

Podľa § 27 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi

13. Odvolanie žalovanej bolo čiastočne dôvodné. Na základe predošlého, čiastočne zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 16Co/1540/2014-213 z 14. 04. 2016, nebol sporný základ nároku, ktorým žalobca uplatnil náhradu škody ako trovy obhajoby v trestnom konaní, ktoré začalo za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb., vrátane času, kedy bol žalobca väzobne stíhaný s tým, že trestné konanie pokračovalo a skončilo za účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z., kedy bol žalobca rozhodnutím súdu spod obžaloby právoplatne oslobodený. Predmetom posúdenia zostali nároky žalobcu na náhradu škody uplatnené ako trovy obhajoby, ktoré žalobca vyplatil svojmu obhajcovi JUDr. Kubovčákovi a ďalej náhrada nemajetkovej ujmy.

14. Pokiaľ ide sporný nárok na náhradu škody, ktorá vyplývala z trov obhajoby žalobcu v trestnom konaní advokátom JUDr. Kubovčákom, považuje odvolací súd rozhodnutie za vecne správne. S dôvodnosťou náhrady tejto škody sa súd prvej inštancie vysporiadal, lebo bolo preukázané, že žalobca splnomocnil JUDr. Kubovčáka na svoju obhajobu v čase začatia trestného stíhania a obhajca sa zúčastňoval úkonov v prípravnom konaní, v mieste výkonu väzby, na hlavnom pojednávaní v sídlach súdov. Z celkových nákladov vynaložených na obhajobu v sume 8.298,48 EUR (250.000 Sk) súd správne žalobcovi priznal náhradu škody len vo výške tarifnej odmeny a hotových výdavkov advokáta podľa predpisov účinných v čase vykonania úkonov obhajoby, v sume 7.715,76 EUR a vo zvyšku vo výške 582,72 EUR žalobu o náhradu škody zamietol. Žalobca uplatnil náhradu za úkony, ktoré JUDr. Kubovčák riadne vykonal a okresný súd mu priznal iba náhradu, ktorá zodpovedala tarifnej odmene za úkony obhajoby, ktoré vyplývajú z trestného spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5T/30/2004 a z vyčíslenia, ktoré žalobca predložil v podaní zo dňa 12. 12. 2016 (č. l. 243-246). JUDr. Kubovčák prevzal obhajobu 1. 12. 2003 a nebolo sporné, že podával uvedené procesné návrhy, zúčastnil sa úkonov trestného konania, ktoré sa týkali výsluchu svedkov, obvinených, ako aj hlavného pojednávania, vrátane konania na odvolacom Krajskom súde v Banskej Bystrici dňa 23. 02. 2006, kedy bolo trestné konanie proti žalobcovi vrátené na okresný súd a žalobca obhajcovi následne vypovedal plnomocenstvo. Na úkonoch obhajoby sa obhajca zúčastňoval od 17. 12. 2003, teda neskôr, ako žalobca splnomocnil obhajcu JUDr. Hrežďoviča, ktorý vykonával úkony už od 25. 11. 2003. Z trestného spisu ako aj z vyúčtovania trov obhajoby JUDr. Hrežďoviča a (č. l. 43-48) a JUDr. Kubovčáka (č. l. 243-246) a zo zápisníc o úkonoch orgánov trestného konania je zrejmé, že časový rozsah výsluchov a ďalších úkonov trestného konania odôvodňoval potrebu druhého obhajcu. Odvolací súd z trestného spisu zistil, že rozsah vyšetrovacích úkonov, ich význam, dôležitosť z hľadiska obhajoby a časová náročnosť úkonov vyžadovali vzájomné zastupovanie oboch advokátov. Je logické, že JUDr. Kubovčák sa zúčastňoval na hlavnom pojednávaní a ďalších úkonoch obhajoby spolu s JUDr. Hrežďovičom, keďže bol prítomný v prípravnom konaní na tých úkonoch obhajoby, na ktorých druhý obhajca nebol v prípravnom konaní prítomný.

15. Okresný súd priznaním náhrady trov obhajoby v rozsahu tarifnej odmeny advokáta rešpektoval právnu úpravu § 2, § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb., § 18 ods.1, 3 zák. č. 514/2003 Z. z. ako aj právne závery vyjadrené v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 402/2015 z 28. 04. 2016, ktoré boli zverejnené v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 2/2018 pod č.17, ktorého právna veta uvádza, že aj v prípade, ak nárok na náhradu nákladov vynaložených poškodeným (obvineným) na jeho obhajobu v trestnom konaní, v ktorom bol spod obžaloby oslobodený alebo trestné stíhanie voči nemu bolo zastavené, bol uplatnený podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu, súd môže priznať len náhradu účelne vynaložených trov, výška ktorých zodpovedá tarifnej odmene advokáta určenej osobitným právnym predpisom účinným v čase robenia úkonov. Pokiaľ ide o námietku žalovanej, že z dôvodovej správy zák. č. 412/2012 Z. z., ktorým bol zmenený § 18 ods. 3 zák. č. 214/2003 Z. z., vyplýva, že náhrada škody sa vzťahuje len na jedného obhajcu, v posudzovanej veci sa uvedená argumentácia neuplatní, lebo žalobca si dvoch obhajcov nezvolil súčasne, ale potreba druhého obhajcu vzišla zo závažnosti obvinenia a náročnosti úkonov obhajoby. Tiež z dôvodu zákazu retroaktivity nemožno právnu úpravu, ktorá platí od 01. 01. 2013, uplatniť na nároky, ktoré boli realizované do 23. 02. 2006. Pokiaľ ide o priznanú náhradu škody a jej odôvodnenie, nebolo odvolanie žalovanej dôvodné.

16. Pokiaľ ide o posúdenia nemajetkovej ujmy žalobcu, tu je skutková a právna situácia zložitejšia. Z procesného hľadiska bol okresný súd viazaný predošlým vlastným rozhodnutím č. k. 10C/92/2011 - 173 zo dňa 21. 10. 2014, ktorým priznal žalovanému nemajetkovú ujmu v sume 17.600 EUR a vo zvyšku žalobu zamietol. Teda z dôvodu vlastného právoplatného rozhodnutia o zamietnutí nemajetkovej ujmy nad sumu 17.600 EUR nemohol neskorším rozhodnutím zvýšiť náhradu nemajetkovej ujmy nad uvedenú sumu. Ďalej z odôvodnenia posudzovaného rozhodnutia o nemajetkovej ujme vyplýva, že okresný súd uvažoval iba o priznaní maximálne výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú umožňuje §

17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. a nepovažoval za významné, že samotný žalobca uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy za väzbu v sume 10.430 EUR a osobitne za celé trestné stíhanie. So skutočnosťou, že na odškodnenie za väzbu sa vzťahuje právna úprava podľa zák. č. 58/1969 Zb. a čl. 5 ods. 1, ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa vysporiadal úvahou, že ak čl. 5 Dohovoru premosťuje zákon č. 58/1969 Zb. a zák. č. 514/2003 Z. z., potom je logické, že náhradu a výšku nemajetkovej ujmy treba posudzovať podľa zák. č. 514/2003 Z. z., ako zákona lex specialis, a nie podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, na ktorý odkazuje § 20 zák. č. 58/1969 Zb. Uvedenou úvahou okresný súd uplatnil právnu úpravu, ktorá na vec nedopadá z dôvodu, že posudzované obdobie väzobného stíhania žalovaného uplynulo do účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý v § 27 ods. 1, 2 výslovne uvádza, že zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi.

17. Okresný súd sa necítil viazaný rozdelením žalovanej náhrady na nemajetkovú ujmu za väzbu v sume 10.430 EUR a všeobecnú za trestné stíhanie v sume 500.000 EUR. Z uvedeného rozdelenia uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy vyplýva, že predmetom posúdenia je nemajetková ujma nielen za väzbu, ale súčasne za celé trestné konanie. Navyše, samotný žalobca uplatnil osobitne nárok za väzbu a osobitne za celé trestné stíhanie, vrátane väzby. Či už okresný súd posudzoval vec z hľadiska právnej úpravy § 17 ods. 4 zák. 514/2003 Z. z. alebo výkladom analogie legis, jeho právne závery neboli správne ani zrozumiteľne odôvodnené, lebo sa skutkovo a právne nevysporiadal s obdobím, v ktorom bol žalobca vo väzbe. Odvolanie žalovanej bolo v tejto časti dôvodné aj v tom, že do úvahy o dôvodoch a výške nemajetkovej ujmy okresný súd zahrnul aj medializáciu trestného, resp. väzobného stíhania žalobcu, hoci žalobca nepreukazoval, v akej súvislosti by mohla žalovaná niesť objektívnu zodpovednosť za zverejnenie prípadu a komentovanie trestného stíhania žalobcu v rôznych tlačených a elektronických médiách.

18. Odvolací súd vychádzal pri posudzovaní nemajetkovej ujmy z existujúcej právnej úpravy a z toho, ako si žalobca uplatnil nárok z titulu nezákonného rozhodnutia o väzbe a z titulu nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia, ako samotný žalobca nároky uplatnil a skutkovo preukazoval. Rozhodujúcim momentom, ktorý ovplyvňuje úvahy o náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch, bolo to, že väzobné stíhanie žalobcu sa udialo pred nadobudnutím účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z., a ďalej skutočnosť, že za škodu (nemajetkovú ujmu) spôsobenú väzbou zodpovedá štát rovnako, bez ohľadu na to, či bola väzba zákonná alebo nezákonná. Podľa odvolacieho súdu žalobca tvrdil a preukázal dôsledky väzobného stíhania v jeho osobnom, rodinnom pracovnom, profesijnom i spoločenskom živote, a teda nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v príčinnej súvislosti s vykonanou väzbou. Žalobca bol vo väzbe v súvislosti s vznesením obvinenia z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody v čase, keď vykonával pracovnú pozíciu riaditeľa úradu Banskobystrického samosprávneho kraja. Trestný čin, pre ktorý bol stíhaný, sa týkal majetku a rozhodovacej činnosti v rámci tohto vyššieho územného celku. Žalobca bol tiež spolumajiteľ firmy Interaudit Zvolen, mal 62 rokov, bol ženatý, jeho manželka bola dôchodkyňa, mali dospelé dcéry. Odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý zistil aj súd prvej inštancie a z ktorého vyplýva, že najciteľnejšie žalobcu zasiahlo väzobné stíhanie, kedy osobitne intenzívne prežíval obdobie neistoty a odlúčenia. Toto obdobie trvalo viac ako tri mesiace, tvrdo a nezvratne zasiahlo do osobnostných práv žalobcu, ktorý ho prežíval spolu s jeho blízkymi osobami, ktoré boli v konaní vypočuté. Žalobca bol v strese a neistote, hrozil mu vysoký trest, znížila sa vážnosť žalobcu v zamestnaní, utrpelo jeho podnikanie (audítorská kancelária). Obmedzenie osobnej slobody a väzobné stíhanie nepochybne znamenal zlom oproti dovtedajšiemu stavu osobnej a rodinnej pohody v živote žalobcu a v pracovných vzťahoch. Väzobné stíhanie nepochybne rozvrátilo autoritu a vážnosť žalobcu, citeľne zasiahlo nielen žalobcu, ale celú jeho rodinu. Zodpovednosť žalovanej za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyplýva z trestného konania, v rámci ktorého bol žalobca väzobne stíhaný a skončilo jeho oslobodením, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol stíhaný. Za dôsledky spojené s vykonanou väzbou môže súd priznať náhradu v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a odvolací súd považoval za primerané priznať žalobcovi peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy za vykonanú väzbu v uplatnenej sume 10.430 EUR. Na námietku žalovanej, že v Českej republike súdy priznávajú za väzbu od 20 - do 60 EUR, kým žalobca uplatnil 110 EUR za deň väzby, nemohol prihliadnuť, pretože žalovaná sa obmedzila na paušálnu sumu, bez porovnania súvislostí prípadov a samotný žalobca uviedol, že „výpočet“ náhrady za väzbu uviedol iba orientačne. Na priznanú výšku nemajetkovej ujmy však nemali vplyv nepreukázané dôvody, ktoré

dôvodne namietala žalovaná, že niekto mal záujem trestným stíhaním žalobcu odstrániť z jeho vtedajšej pozície a že postup orgánov činných v trestnom konaní bol extra legem. Tieto tvrdenia neboli v konaní preukázané, nevyplývali z výsledku trestného konania a nemožno ich objektívne pričítať žalovanej tak ako ani nechcenú medializáciu prípadu.

19. V súvislosti s tým, že žalobca uplatnil náhradu za nemajetkovú ujmu aj za celé trestné stíhanie, čo s prihliadnutím na stav konania zodpovedalo sume uplatnenej nad sumu 10.430 EUR a neprevyšujúcej sumu 17.600 EUR, odvolací súd uvádza, že samotný žalobca nemajetkovú ujmu, ktorú pociťoval v čase trestného stíhania, trvajúceho od účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy, nijako nešpecifikoval. Pokiaľ požadoval náhradu nemajetkovej ujmy, túto odvodzoval od začiatku trestného a väzobného stíhania. Žalobca nemajetkovú ujmu za trestné stíhanie nepreukázal a vzhľadom na právnu úpravu ju súd nemohol žalobcovi priznať. Z toho dôvodu žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy nad 10.430 EUR zamietol.

20. Výrok, ktorým okresný súd zamietol vo zvyšku žalovanú sumu 582,72 EUR uplatnenú titulom náhrady škody ako trov právneho zastúpenia, ktoré prevyšujú tarifnú odmenu obhajoby, nebol odvolaním dotknutý a nadobudol právoplatnosť, práve tak, ako výrok, ktorým predošlým rozhodnutím súdu prvej inštancie zamietol žalobcu o náhradu nemajetkovej ujmy nad sumu 17. 600 EUR.

21. Výrok, ktorým krajský súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie, ani na náhradu trov odvolacieho konania, je odôvodnený tým, že v konaní v časti o náhradu škody titulom trov obhajoby a straty na zárobku bol úspešnejší žalobca a v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bola úspešnejšia žalovaná. V žalovaných nárokoch mali strany pomerný úspech. Okrem toho, dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemožno priznať pomernú náhradu trov pri nemajetkovej ujme žalovanej vyplývajú z toho, že konanie začalo za predošlej právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, ktorý v zmysle § 142 ods. 3 predpokladal náhradu trov žalobcovi v prípade, že výška plnenia závisela od úvahy súdu.

22. Rozhodnutie bol v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.
Rozhodnutie bol v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
(§ 420 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b)
(§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).
Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).
Dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.
Nedostatky dovolania vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP.